

Posudzovanie rozvodových káuz z pohľadu znalca

PhDr. Katarína Haidová

Špecifiká znaleckej agendy v rodinných kauzách

- Pracujeme so skupinou ľudí- rodina
- Dynamika- už vytvorené koalície, napr. matka s deťmi proti otcovi a pod.
- Očakávaní účastníkov:
 1. Znalec ich pochopí a podporí
 2. Znalec sa prikloní na ich stranu
 3. Každý rodič je presvedčený, že koná v záujme dieťaťa

Objektívnosť a nestrannosť v kontexte týchto špecifík

- Znalec je v kontakte so svojou životnou históriou
- Vysporiadané väzby k rodičom
- Vlastné prežité traumy – ošetrené
- Vysporiadané partnerské vzťahy, porozvodové situácie
- Vyhnúť sa stereotýpiam na báze nespracovaných pocitov krivdy, nespracovaných životných kríz

Vnútorňý monológ znalca

- Som dostatočne objektívna, nevnášam do prípadu osobné témy?
- Som dostatočne vnímavá pre príp. manipulatívne tendencie ?
- Nemám tendenciu racionalizovať popierať, vytesňovať, bagatelizovať?
- Mám pod kontrolou všetky prenosy a protiprenosy?
- Nemám tendenciu chrániť svoje vlastné „ja dieťa“?
- Použila som všetky možnosti, aby som pochopila príbeh rodiny?

Dynamika v procese znaleckého dokazovania

- Rivalizácia medzi účastníkmi
- Snaha získať znalca za spojenca
- Pocity krivdy, nespravodlivosti
- Vytýkanie zaujatosti
- Odmietanie rodičovskej súčinnosti („My sa nechceme dohodnúť, nech rozhodne súd.“)

Komplikácie v procese znaleckého dokazovania

- Účastník sa nedostaví na znal. vyšetrenie vyžiadané súdom- zaobstará si súkromné znalecké posudky, ktoré sú v jeho prospech
- Obavy zo stereotypie znalca, najmä v súvislosti s SOS
- Tendencia manipulovať znalca (opakovane nepríde, blokuje termíny, posiela videá)
- Píše výhrady a vyzýva znalca, aby sa k nim vyjadril
- Určuje štandardy znal. dokazovania, snaha ovládnuť situáciu
- Parentifikácia- na pozadí nefunkčnej rodičovskej komunikácie

Zadávateľ je advokát- špecifiká práce

- V rodinných kauzách zastupuje jedného rodiča, druhý rodič nie je povinný prísť na znalecké vyšetrenie. Vždy je však potrebné ho pozvať.
- Podáva vlastnú interpretáciu príbehu
- Snaha získať znalca do koalície klient-advokát, žiada si osobné návštevy, doprevádza klienta
- Vyšetrenie len 1 z rodičov neumožňuje vhlád do možných nezdravých koalícií
- Vidíme interakciu dieťaťa len s 1 z rodičov

Dilemy znalca

- Ako optimálne interpretovať súdu závery znaleckého vyšetrenia v kontexte problematického styku s druhým rodičom – záujem dieťaťa
- Riešenia aktuálneho problému- podporiť zníženie frekvencie styku alebo izolovať dieťa od druhého rodiča a tým redukovať úzkostné prežívanie , psychosomatické problémy
- Podporiť riešenia s dlhodobejšou perspektívou- v prípade, ak vychovávajúci rodič ponúka dieťaťu realite nezodpovedajúci negatívny obraz druhého rodiča a dieťa sa s touto projekciou identifikuje- riziko výskytu psychických problémov v budúcnosti. Nepripustiť odmietnutie rodiča a podporiť dlhodobejší projekt poradenstva , resp. psychoterapie rodinnej alebo individuálnej

Dilemy znalca

- Ovplyvňovanie dieťaťa niektorým z rodičov-
zriedka priamo inštrukcie, zákazy, skôr skryté
formy na spôsob manipulácie (vyvolávanie
pocitov viny u dieťaťa, prezentovanie
negatívneho obrazu druhého rodiča, dieťa ho
preberá, stotožňuje sa s ním na báze projekt.
identifikácie. Účastník sa znalca na to pýta a
popiera to. Chýba mu vhľad: „Že ja dieťa
manipulujem? To nie je pravda.“

Dilemy znalca

- Pohľad rodičov na situáciu okolo rozvodu najmä v súvislosti s novými partnermi
- Pohľad detí na tú istú situáciu
- Rodičia majú tendenciu idealizovať vzťah dieťaťa k ich novému partnerovi
- Dieťa má tendenciu neraniť rodiča a popierať výhrady voči jeho novému partnerovi
- Rodič nemá primeraný náhľad, neprijíma interpretáciu znalca, nasledujú sťažnosti

Záver

- Znalecký posudok v rodinnej kauze predstavuje príbeh jednej rodiny.
- Úlohou znalca je pomôcť súdu orientovať sa a pochopiť fungovanie rodín, odhaliť ich 13. komnaty a pomôcť tak zvládnuť životnú krízu v súvislosti s rozvodom. Otázkou je, ako bude na tejto ceste znalec ochraňovaný.
- Je tu značná miera skepticizmu ohľadne možnosti zmeniť rivalizačný postoj v kooperatívny a obnoviť v nových porozvodových podmienkach výchovnú koalíciu